

**Міністерство освіти і науки України
Донецький національний університет
імені Василя Стуса**

МАТЕРІАЛИ
**наукової конференції професорсько-викладацького складу,
наукових працівників і здобувачів наукового ступеня
за підсумками науково-дослідної роботи
за період 2017–2018 рр.**

(16–17 травня 2019 р.)

У двох томах

Том 1

**Вінниця
ДонНУ імені Василя Стуса
2019**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА

МАТЕРІАЛИ

**наукової конференції професорсько-викладацького складу,
наукових працівників і здобувачів наукового ступеня
за підсумками науково-дослідної роботи
за період 2017–2018 рр.
(16–17 травня 2019 р.)**

У двох томах

Том 1

Вінниця
ДонНУ імені Василя Стуса
2019

Редакційна колегія:

Головний редактор – Гринюк Р. Ф., д-р юрид. наук., професор.

Заступник головного редактора – Хаджинов І. В., д-р екон. наук., професор.

Відповідальний секретар – Радіо С. В., канд. хім. наук.

Члени редакційної колегії:

Ветров О. С.; Ніколюк П. К., д-р фіз.-мат. наук, професор; Жильцова С. В., канд. хім. наук, доцент; Велигодська А. К.; Кокорський В. Ф., канд. істор. наук, доцент; Ситар Г. В., д-р філол. наук, доцент; Залужна О. О., канд. філол. наук; Дороніна О. А., д-р екон. наук, професор; Амелічева Л. П., канд. юрид. наук, доцент; Костинська О. Л.; Попов В. Ю., д-р філос. наук, професор; Мартинець Л. А., д-р пед. наук, доцент; Карягіна Н. О.; Алімова Т. В.

Матеріали наукової конференції професорсько-викладацького складу, наукових працівників і здобувачів наукового ступеня за підсумками науково-дослідної роботи за період 2017–2018 рр. (16–17 травня 2019 р.): у 2-х томах. Том 1. Вінниця: Донецький національний університет імені Василя Стуса, 2019. 195 с.

До першого тому увійшли матеріали секцій: економічні науки, біологічні науки та екологія, історичні і політичні науки, філологія.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ «ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ»

<i>Біленко Д. В.</i> Перспективи розвитку фахівця з бізнес-аналітики на ринку праці в Україні.....	7
<i>Боєнко О. Ю.</i> Психоемоційна складова мотивації споживача при виборі бренда	9
<i>Буга Н. Ю.</i> Управління маркетингом інновацій регіонів	10
<i>Буркіна Н. В., Сидорова А. В.</i> Кластерний аналіз малого та середнього підприємництва за регіонами України	12
<i>Гевлич І. Г.</i> Базовий дохід в Україні: економіка та суспільство	14
<i>Гевлич Л. Л.</i> Тренди облікової освіти в Україні	16
<i>Дейна А. Ю.</i> Статистичне моделювання перспектив заміни споживання природного газу в Україні.....	18
<i>Іваненко Л. М.</i> Модель програмного менеджменту ритейлу як ефективний інструмент сучасного трейд-маркетингу	19
<i>Іонін Є. Є.</i> Аналітичний інструментарій фінансового планування.....	21
<i>Поповський Ю. Б.</i> Аналіз ринку праці України засобами smart-технологій	23
<i>Сивицька І. Г., Кравченко В. М.</i> Регламентация процедур як інструмент зниження корупційних ризиків в системі публічних закупівель.....	25
<i>Сидорова А. В., Буркіна Н. В.</i> Аналіз впливу соціально-економічних факторів на фінансові результати малих та середніх підприємств.....	27
<i>Синиченко А. В.</i> Економічна стратегія підприємства	30
<i>Таранич А. В.</i> Особливості брендингу на споживчому ринку	32
<i>Таранич О. В.</i> Корпоративний сектор як джерело економічного розвитку України.....	34
<i>Тарасенко Л. О.</i> До питань циклічності доходів газорозподільних підприємств.....	35
<i>Фурман Т. Ю.</i> Деякі аспекти формування вибіркової сукупностей для проведення вибіркового обстеження населення (домогосподарств)	37
<i>Шлапак О. А., Лимар В. В.</i> Реалізація системного підходу у впровадженні засад екологічного менеджменту на підприємствах АПК.....	39
<i>Янчук Т. В.</i> Управління маркетинговою діяльністю сучасного підприємства з використанням інформаційних технологій	41

СЕКЦІЯ «БІОЛОГІЧНІ НАУКИ ТА ЕКОЛОГІЯ»

<i>Vasheniak Y. A.</i> Rocky grasslands on sedimentary outcrops in Ukraine: preliminary results of the syntaxonomical revision.....	44
<i>Дорошенко К. М., Франков С. С., Ковальчук В. С., Ковальчук С. І.</i> Деякі відомості про фіксацію рідкісних видів птахів під час весняної міграції 2019 р. на території Овідіопольського району Одеської області.....	45
<i>Доценко О. І.</i> Дослідження кінетичних параметрів транспорту протонів за участю білка смуги 3 еритроцитів	46
<i>Кавун Е. М.</i> Когнітивна поведінка тварин у проекції існуючих модальностей для сенсорних систем людей	47
<i>Кавун Е. М.</i> Метод визначення психосоматичних структур та необхідні для його практичного використання навички і компетенції	48

<i>Мищенко А. М., Остапишен Б. В., Бомбела О. Р.</i> Створення низкобюджетного безпроводного радіометру видимого світла.....	49
<i>Мищенко А. М., Тарадіна Г. В.</i> Природа в'язкопружних властивостей активного м'язового волокна.....	50
<i>Нгуєн К. А., Маиталер О. В., Абрамова Г. Г.</i> Дослідження флори прибережно-водних рослин м. Вінниця.....	51
<i>Петришина Д. М., Голюк Б. Г., Велигодська А. К.</i> Порівняльний аналіз ростових показників штамів істівних базидієвих грибів <i>Flammulina velutipes</i> (Curtis) Singer та <i>Lentinus edodes</i> (Berk.) Pegler.....	53
<i>Писаревська Т. А., Маиталер О. В.</i> Морфометричні дослідження сортів <i>Salvia splendens</i> Sellow ex Schult в умовах Донецької області.....	54
<i>Приседський Ю. Г.</i> Накопичення фтору рослинами за забрудненням повітря HF.....	56
<i>Решетник К. С., Юськов Д. С.</i> Вплив складу субстрату на ростові параметри грибів роду <i>Pleurotus</i> при твердофазному культивуванні.....	57
<i>Шундель М. С., Велигодська А. К.</i> Видовий склад ксилотрофних базидієвих грибів лісових насаджень Шаргородського району Вінницької області.....	59

СЕКЦІЯ «ІСТОРИЧНІ І ПОЛІТИЧНІ НАУКИ»

<i>Bielikov O.</i> Foreign refugees and prisoners of war in Soviet Ukraine in the 1920s: legal status, adaptation problems, and the issue of returning to their homeland.....	61
<i>Белікова Н. Ю.</i> Релігійність ромів України: до питання щодо методології дослідження... 63	63
<i>Богінська І. В.</i> Що таке «путінізм» і чи існує він взагалі?.....	65
<i>Бондаренко С. В.</i> Інституційний вимір реалізації Доктрини інформаційної безпеки України.....	66
<i>Булега К. І., Чарських І. Ю.</i> Кінематограф як інструмент культурної дипломатії: компаративний підхід.....	68
<i>Грищук О. М.</i> Вивчення теорії поховальної обрядовості в роботах закордонних дослідників.....	70
<i>Кіпень В. П.</i> Дилеми державної політики щодо людей поважного віку.....	72
<i>Кокорський В. Ф.</i> Мережа впливу Юлії Тимошенко у Вінницькій області напередодні виборів до парламенту 2019 р.....	74
<i>Литвиненко Р. О.</i> Культурне коло Бабіне: потенціал палеодемографічних досліджень... 76	76
<i>Лягуша А. О.</i> Розвиток публічної історії в Україні.....	78
<i>Мартинчук І. І.</i> Українське жіноче вбрання: основні тенденції і взаємовпливи.....	80
<i>Неприцька Т. І.</i> Оцінка результатів президентських виборів в Україні 2019 року міжнародними спостержними місіями.....	82
<i>Окуньовська Ю. В.</i> Запровадження е-урядування на прикладі міста Вінниця.....	83
<i>Отземко О. В.</i> Українські мемуари XVII ст.....	85
<i>Паніна І. Г.</i> Методика викладання навчальної дисципліни «Національна безпека України» в контексті євроатлантичної інтеграції України.....	87
<i>Pervushyn M.</i> Social and political implications of Islamic State's emergence in virtual space after defeats on physical battlefield.....	89
<i>Польовий М. А.</i> Політичний процес національно-визвольних змагань 1917–1921 рр. в Україні: одна точка біфуркації чи кілька?.....	91
<i>Примуш М. В.</i> Партії та індивідуалізація суспільства.....	93

<i>Прихненко М. І.</i> Ідеологічний чинник у міжнародних відносинах кінця ХХ – початку ХХІ ст.	94
<i>Салагуб Л. І.</i> «Записки о Южной Руси» П. Куліша про історію Гетьманщини ХVІІІ ст. ...	96
<i>Стоберська Н. А.</i> Основні форми польського землеволодіння на Правобережній Україні у ХVІІІ ст.: історіографічний дискурс.	98
<i>Теміров Б. Ю.</i> Використання поняття «соціокультурний простір» у публічному полі	100
<i>Теміров Ю. Т.</i> Поняття «модель зовнішньої політики» і концептуалізація викладання дисципліни «Аналіз зовнішньої політики»	101
<i>Темірова Н. Р.</i> Олександр Оглоблин: історик у пошуку України	102
<i>Чальцева О. М.</i> Актуальність дослідження публічної політики в Україні	104
<i>Чарських І. Ю.</i> Неліберальний світовий порядок та вразливість позиції «колективного Заходу»	106

СЕКЦІЯ «ФІЛОЛОГІЯ»

Підсекція «Студії з лінгвоукраїністики»

<i>Аксьонова І. О.</i> Функційний потенціал конкретизувальних одиниць в українських ЗМК	109
<i>Бортун К. О.</i> Засоби вираження модальності спонукання в сучасній українській мові ...	110
<i>Важенина О. Г.</i> Текстотвірні функції афористичних висловів у химерних романах Євгена Гуцала	113
<i>Домрачева І. Р.</i> Вияв багатозначності та омонімії з-поміж сукупних лексем	115
<i>Коваль Л. М.</i> Семантично елементарне речення як корелят головного компонента генітивної конструкції з непередкатним іменником	118
<i>Митько Н. А.</i> Формування лексикологічних компетентностей студентів на матеріалі творів В. Стуса	120

Підсекція загального та прикладного мовознавства

<i>Данилюк І. Г.</i> Метод глибинного навчання в моделюванні лінгвоперсони	122
<i>Загнітко А. П., Загнітко Н. Г.</i> Об'єктивно-граматичний статус частиномовної класифікації	124
<i>Краснобаєва-Чорна Ж. В.</i> Кваліфікація ціннісної картини світу в лінгвістичній парадигмі..	126
<i>Ситар Г.В.</i> Фразеологізовані речення у лінгвоперсонологічному портреті Юрія Шевельова	127
<i>Zahnitko A. P., Tereshchuk M. O.</i> Speech Act of Refusal: Objective-Grammar Typology	129

Підсекція міжкультурної лінгвістики

<i>Антонюк О. В.</i> Прізвисько як експресивно-оцінна номінативна одиниця	131
<i>Жаровська О. П.</i> Формування інформаційної культури студентів закладів вищої освіти як складової загальної культури	133
<i>Кравченко Е. О.</i> Символізація імені художнього тексту	135
<i>Пилипак Т. А.</i> Особливості збереження національної ідентичності українців Башкирії ...	137

Підсекція літературознавства

<i>Просалова В. А.</i> Любити «вишневу» Україну чи «алею торнадо»: з історії однієї літературної ревізії	139
--	-----

<i>Просалова В. А., Бузов А. С.</i> Еміграційний текст Віталія Бендера: ідейно-естетичні домінанти.....	141
<i>Просалова В. А., Солдатова О. А.</i> Міфологеми в тетралогії Дари Корній «Зворотні боки».....	143
<i>Пуніна О. В.</i> Спецкурс «Василь Стус: психотип, креатор, образ»: методика викладання, практика апробації.....	144
<i>Реутова М. А.</i> Сильова домінанта в історичному романі Юрія Косача «День гніву»	146
<i>Соловей О. Є.</i> Кінець «буржуазного стилю»: до проблеми дегуманізації у творчості Емми Андіївської	148
<i>Урсані Н. М.</i> Художнє осмислення християнських цінностей у ліриці Бароко	152
<i>Чуйко В. В.</i> Інтерпретація мотиву божевілья в «Повісті про санаторійну зону» М. Хвильового та її кіноверсії «Танго смерті»	153

Підсекція журналістики

<i>Борецький В. В.</i> Надмірна експлікація факту в новинних порталах Подільського регіону: проблеми ідентифікації	155
<i>Родигін К. М.</i> Фотофейки: історичний та концептуальний аспект	158
<i>Рудченко А. С.</i> Постколоніальний міф у медіа і виміри української ідентичності	159
<i>Супрун Л. В., Супрун В. М.</i> Фахова періодика для лінгвістів у комунікативній матриці вітчизняної журналістики	161
<i>Тараненко О. В.</i> Міфологізований регіональний патріотизм: витоки та конфліктний потенціал	162

Підсекція психології

<i>Бабій В. Б.</i> Підходи до класифікації видів залежностей в сучасній психологічній науці	165
<i>Бацилева О. В., Потаєва К. С.</i> Поняття та особливості вибору копінг-стратегій: теоретичний аспект.....	167
<i>Биковська Д. С.</i> Чинники професійного самовизначення сучасних школярів	169
<i>Вакулук А. О.</i> Підходи до визначення місця групових цінностей в структурі соціально-психологічного клімату учнівського колективу	171
<i>Васюк К. М.</i> Паралінгвістичні критерії брехні в усних повідомленнях	172
<i>Генералова Т. В.</i> Стресостійкість як детермінанта успішного навчання студентів	173
<i>Камінська О. А.</i> Історія становлення психографології: від минулого до сьогодення.....	175
<i>Кузнєцова О. В.</i> Психологічні особливості людей, які мають надмірну вагу.....	177
<i>Кушнір А. Т.</i> Особливості ставлення сучасних школярів до ЛГБТ: реалії та міфи.....	179
<i>Мороз А. П.</i> Феномен корупції як вид девіантної поведінки у сучасному суспільстві.....	180
<i>Overchuk V.</i> Formation of model of social policy in the conditions of economic crisis in Ukraine	182
<i>Overchuk V., Kushnir Y.</i> The peculiarities of the experiences of children of different ages of the consequences of armed conflict in the east of Ukraine	183
<i>Полегенька Ю. Е.</i> Система мотивації співробітника як умова стабільного розвитку підприємства.....	185
<i>Пузь І. В.</i> Психологічні передумови креативного середовища закладу вищої освіти	187
<i>Розанов М. П.</i> Психологія кольору: особливості, вплив і семіотичне значення	188
<i>Фурман Ю. В.</i> Вплив віртуального простору на розвиток особистості.....	190
<i>Чернега А. С.</i> Психологічні особливості тривожності підлітків	192

свідчить про серйозну конкуренцію, яку вона може скласти мережі Петра Порошенка в кампанії 2019 року в області.

Література

1. Молодцов О. В. Сутність політичної мережі як моделі представництва та реалізації інтересів суб'єктів територіального розвитку. URL : <http://academy.gov.ua/ej/ej3/txts/POLITICHNI/05-MOLODCOV.pdf>

2. Партійне покриття регіонів України: хто має найбільше представництв? URL : <https://rada.oporaua.org/analytyka/zviti/10841-partiine-pokryttia-rehioniv-ukrainy-khto-maie-naibilshe-predstavnytstv>

3. В Винницьком БЮТе снова переворот? URL : <http://www.vinnitsa.info/news/politics/v-vinnitskom-byute-snova-perevorot.html>

4. Головну «тимошенківку» Вінниччини хочуть звільнити з посади заступниці голови обласної ради. URL : <https://vn.depo.ua/ukr/vn/golovnu-timoshenkivku-vinnichchini-hochut-zvilniti-z-posadi-zastupnici-golovi-oblasnoyi-radi-20170519574084>

5. Виговський О. У партії Юлії Тимошенко кримінальне поповнення. URL : <https://informator.news/v-partiji-yuliji-tymoshenko-kriminalne-popovnennya/>

6. Горковчук В. Партійний офіс «Блоку Петра Порошенка» у Вінниці залили кров'ю. URL: <http://politarena.info/featured/partiinyi-ofis-bloku-petra-poroshenka-u-vinnytsi-zalyly-krov-iu/>; Горковчук В. Опозиція у Вінницькій обласній раді заблокувала відкриття головного обласного «Прозорого офісу». URL : <http://politarena.info/featured/opozytsiia-u-vinnytskii-oblasnii-radi-zablokuvala-vidkryttia-holovnoho-oblasnoho-prozoroho-ofisu/>

7. Гайда Т. «Маркерна область» допрогулювалася до ручки: майже 20 % у Вінницькій облраді можна відкликати. URL : <http://www.chesno.org/post/677/>

УДК 903.05:393:314,148 (1-12)

КУЛЬТУРНЕ КОЛО БАБИНЕ: ПОТЕНЦІАЛ ПАЛЕОДЕМОГРАФІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Р. О. Литвиненко

Одним з напрямів праісторичних досліджень, що ґрунтуються насамперед на археологічних за своїм походженням джерелах, є палеодемографія давніх популяцій. Не можна сказати, що ця проблематика є надто популярною і добре розробленою для первісної, зокрема й бронзового віку, археології півдня Східної Європи, натомість певні напрацювання в ній все-таки існують [Алексеев 1989, с. 63–90; Гаврилюк и др. 1994; Гей 1990; Долуханов 1978; Иванова 2001; Кислый 1989; 1995; 2011; Кислий 2005; Литвиненко Р., Литвиненко М. 2011; Пустовалов 2005, с. 131–137; Пустовалов, Степанова 1990; Сергеева 2007; Синюк 1996; та ін.].

Зазвичай палеодемографія використовує два основні різновиди археологічних джерел – некрополі й поселення, застосовуючи при цьому абсолютно різні методики досліджень і отримуючи суттєво відмінні за своєю сутністю, а не за показниками, результати. Наприклад, для бронзового і ранньозалізного віків східноєвропейського Степу і Лісостепу, представлених культурами скотарських у своїй основі народів (з різними формами ГКТ), базовим джерелом зазвичай виступають могильники, здебільшого курганні.

А джерельна база по основних хронологічно послідовних археологічних утвореннях бронзового віку Надчорноморського-Каспійської області – ямної, катакомбної, бабинської та лолінської, а також зрубної культурних областей – є доволі презентабельною. На жаль, точних і навіть приблизних кількісних оцінок масивів ямних, катакомбних і зрубних

пам'яток на сьогодні ми не маємо. Є лише доволі точна статистика щодо посткатакомбних культурних утворень: за нашими даними, культурне коло Бабине наразі включає щонайменше 4200 поховань від Пруту до Волги (з них у межах України досліджено до 3100 комплексів); за даними Р. О. Мимохода, культурне коло Лола – близько 450 поховань (Степове Передкавказзя, Доно-Волго-Уральський регіон). Масиви поховань інших культур бронзової доби також оцінюються в межах кількох тисяч. Для ілюстрації такого припущення наведемо дані Л.А. Черних, якою в межах території України опрацьовано статистичні вибірки: для ямної КІО – 5424 поховання [2009, с. 45], для катакомбної КІО – 4465 поховань [2011, с. 26]. В докторській дисертації В. В. Отрощенко [2002, табл. 2] для зрубної КІО загалом оперував вибіркою у 7908 поховань, а в межах України – 3000 захоронень. При цьому слід враховувати, що всі наведені дані не є вичерпними.

Проте ледве не ключовим чинником, що визначає можливість здійснення палеодемографічних досліджень на матеріалами курганних некрополів, є наявність для них статевовікових визначень. Протягом ХХ ст. єдино можливим методом статевої ідентифікації був антропологічний. Натомість можливості антропологічної методики у статевої ідентифікації об'єктивно обмежені лише дорослими віковими групами, у яких статевий диморфізм є сформованим. Також можливості антропології напряму залежать від ступеню збереженості кістяків. Але ж питома вага опрацьованих антропологами масивів курганних поховань Східноєвропейського Степу–Лісостепу, на жаль, є незначною, хоча й не однаковою для різних регіонів. Наприклад, для курганів ямної культури Північно-Західного Причорномор'я повідомляється про наявність антропологічних визначень для 14,9% поховань [Иванова 2001, с. 26, 123]. У вибірці катакомбних могильників інгульської культури наводиться 35% поховань з антропологічними визначеннями, а для «східнокатакомбного масиву» – 23% [Пустовалов 2005, с. 211, табл. 4.6]. Для масивів поховань покровської (ПЗК) і бережнівсько-маївської (БМЗК) зрубних культур наводяться дані, відповідно, про 24% і 27% опрацьованих антропологами комплексів [Отрощенко 2002, табл. 5; 6]. Підтверджують цю тенденцію дані про забезпеченість менше ніж на чверть антропологічними визначеннями зрубних могильників Північного Приазов'я [Забавін 2018, с. 48]. А зрубні могильники басейну Сіверського Дінця забезпечені антропологічними визначеннями на 21% [Литвиненко 1996, с. 63]. Для могильників культурного кола Бабине антропологами опрацьовано і визначено 16,3% поховань, а для окремих бабинських культур ці показники є наступними: дніпро-донська (ДДБК) – 25,4%, дніпро-прутська (ДПБК) – 15,4% [Литвиненко 2007, с. 156, 166]. Таким чином, наведена статистика засвідчує, що досліджені до сьогодні масиви курганних поховань бронзового віку забезпечені антропологічними статевовіковими визначеннями здебільшого на 15–25%.

У ХХІ ст. на допомогу археологам прийшли генетичні методи, які здійснили справжній революційний прорив у різних напрямках праісторичних досліджень. Зокрема вони надали можливість визначення статевої приналежності небіжчиків, незалежно від їхнього віку і збереженості кістяка. Ці можливості, наприклад, доволі впевнено впроваджуються в дослідженнях ґрунтових і курганних могильників енеоліту – бронзового віку Західної, Центральної та Південно-Східної Європи. Натомість у країнах пострадянського простору, зокрема в Україні, впровадження таких методів є малодоступними через їхню коштовність.

За таких реалій на тлі східноєвропейського бронзового віку вигідно вирізняються культури Бабинського кола, насамперед дніпро-донська (ДДБК), поховальний обряд якої передбачав статево диференціацію на рівні обрядових та інвентарних характеристик [Отрощенко 1992; Литвиненко 2007]. Коріння цієї виразної особливості приховане в «механізмах» бабинської культурогенези, в якій чітко фіксується культуротворчий зовнішній імпульс (можливо, міграційний за характером) зі середовища епішнурових культур раннього бронзового віку (період Вг А1, за П. Рейнеке) Центральної Європи, звідки й потрапила в бабинське середовище бінарна опозитність за статевою ознакою у позях небіжчиків і цілий комплекс характерних елементів матеріальної культури (насамперед

гарнітур прикрас і вбрання) [Литвиненко 2009, с. 59–61; 2013, с. 374; Lytvynenko 2013]. Щоправда, цей гендерний біритуалізм характеризує лише I (ранній) період ДДБК, тоді як на наступних етапах II і III він проявляється невиразно. В дніпро-прутській бабинській культурі (ДПБК) ця особливість проявляється в розмитому вигляді, подібно тому, як це має місце в пізній ДДБК [Литвиненко 2009, с. 163–166, 169–171]. Натомість сам факт статевої диференціації на рівні поховального обряду вирізняє культурне коло Бабине серед раніших і пізніших східноєвропейських культур бронзової доби, де подібної традиції не існувало. А завдяки цій особливості бабинської поховальної парадигми суттєво розширюється масив статево-ідентифікованих комплексів за рахунок об'єднання антропологічних і археологічних критеріїв. Наприклад, для ДДБК долучення статево-діагностичних археологічних критеріїв дозволило збільшити чоловічий масив поховань, порівняно з антропологічно діагностованою групою, у 6,6 рази (468 проти 71 поховання); жіночу ж групу вдалося розширити у 5,3 рази (123 проти 23). Причому, нагадаємо, що до обох гендерних груп увійшли значні дитяче-підліткові серії, ідентифікація яких за антропологічними критеріями була би просто неможливою [Литвиненко 2007, с. 158]. І хоча суттєве поповнення статовікових груп відбулося саме для раннього горизонту могильників ДДБК, воно вдвічі збільшило відповідний показник для культури загалом, піднявши його до 51,4 % (проти 25,4 %). А ці об'єктивні обставини виразно виокремлюють ДДБК на тлі решти східноєвропейських культур бронзового віку, розкриваючи для неї додатковий дослідницький потенціал в палеодемографічній проблематиці. Деякі з цих можливостей уже почали використовуватися [Литвиненко Р., Литвиненко М. 2011; Литвиненко 2012, с. 61–63], проте залишаються чималі дослідницькі перспективи.

УДК 930.1 930.2

РОЗВИТОК ПУБЛІЧНОЇ ІСТОРІЇ В УКРАЇНІ

А. О. Лягуша

XXI століття стало епохою віртуальності, цифровізації та викликів, зокрема, для гуманітарного знання. З'явилися нові форми роботи з минулим, нові методологічні підходи досліджень цього минулого, нові форми фіксації інформації. Вже складно розділити теоретичне знання та його практичну реалізацію, чи не щодня ми спостерігаємо трансформацію форм історії – від академічної аудиторії до історичних мемів. Цей простір «бутування» історії стає одночасно і знанням, і аттракцією, і пропрацюванням минулого, і маніпулятивною технологією тощо. А поширення історичного знання неакадемічними методами можна визначити як публічну історію. Вона різниться від історії альтернативної та популярної, вона вимагає нового способу осмислення. Тобто, можна розглядати публічну історію як переклад академічного знання про історію в зрозуміліші форми, зокрема медійні та культурні.

Саме тому, в академії постала проблема вивчення публічної історії. Її інституціоналізації в світі розпочалася з США ще у 1970-х роках. А один із теоретиків публічної історії Джером де Гру заявив, що публічна історія не окрема дисципліна, а ціле міждисциплінарне поле, адже для розуміння, вивчення та реалізації репрезентації минулого людина має володіти знаннями з історії, соціології, мистецтвознавства, комунікативістики, медіатехнологій тощо. Це певний виклик як для науковців, так і для практиків. Саме тому найкраще з репрезентацією історії в різних її публічних варіантах/просторах займаються аматори та неісторики, які мало замислюються над проблемою відповідальності при відтворенні, конструюванні минулого. Тут має місце політизація, маніпуляції, викривлення тощо.

Розвиток публічної історії в Україні почався зі Львова. Там Центр міської історії Центрально-Східної Європи, заснований в 2004 році займається академічною та